

*Een stukje arbeiderscultuur. Carnaval op de Kouter te Gent
(fonds A. Vander Haeghen, Museum voor Volkskunde Gent)*

EDITO

Bestaat er nog zoiets als 'linkse' geschiedschrijving? Links dan in de zin van oppositioneel, geëngageerd, emanciperend?

Feit is dat de linkse (daarom niet per se marxistische) geschiedschrijving haar gouden jaren beleefde in de jaren '60 en '70. Goeroes als E. P. Thompson, Fernand Braudel, Ernest Labrousse, Albert Soboul, Wolfgang J. Mommsen, om er maar enkele te noemen, deelden hun afkeer voor de objectivistische traditionele geschiedschrijving en pleitten voor meer interdisciplinariteit en comparatisme. Geschiedenis moest de basis vormen van en richting geven aan het hedendaagse politieke debat, zeg maar de politieke strijd.

De politieke ontgoochelingen van de jaren '80 drongen deze kritische geschiedschrijving echter steeds meer in het defensief. Niet alleen was er de ineenstorting van het communistische imperium, maar ook het Thatcherisme en de interne twisten van Labour en de steeds conservatievere politiek van de opeenvolgende Mitterrand-regeringen, hadden hun weerslag op de historische agenda's. Niet toevallig zien we vanaf de jaren '80 een revival van de nationale politieke geschiedschrijving, vooral in Frankrijk en Engeland.

De kritiek op de 'linkse' historici kwam gelukkig niet alleen van rechts. Sociale historici onderkenden zelf de blinde vlekken in hun benadering van de geschiedenis. Zij hekelden het naïeve optimisme over de modernisering en vooruitgang en het blinde geloof in sociologische modellen en in de kwantitatieve benadering. Door de geschiedschrijving te veel als een analytische sociale wetenschap te beschouwen hadden ze de diversiteit van de menselijke ervaringen en de subjectieve elementen van het menselijk bestaan verwaarloosd. De ontgoocheling in de economistische interpretatie van de geschiedenis en in het enge materialisme gaf de impuls voor een 'nieuwe' culturele geschiedschrijving met aandacht voor categorieën als herinnering en ervaring.

Die benadering houdt ook een engagement in. Door op zoek te gaan naar herinneringen, ervaringen en emoties van diegenen over wie dikwijls (hoewel steeds minder) wordt gezweven, naar de stem van vrouwen, arbeiders, homo's en lesbiennes of andere minderheidsgroepen, kan de historicus immers ook bijdragen tot een meer democratische en kritische interpretatie van de geschiedenis.

In die context publiceren we graag de bijdrage van Armand Sermon, een 'consument', zoals hij zichzelf noemt, maar dan wel een bewust consument. Hij nodigt ons uit tot een kritische reflectie over het begrip arbeiderscultuur. Een verfrissende visie, die het eng-historische kader overstijgt. Als toemaatje, om in de culturele sfeer te blijven, laten we Ben Leenders vertellen over het wedervaren van Ernst Busch in Nederland en Vlaanderen. Ernst Busch is voor velen wellicht een onbekende, maar hij mag gerust één der grootste politieke zangers van deze eeuw genoemd worden. Eigenlijk zou je hem moeten horen zingen terwijl je zijn levensverhaal leest. Zijn stem is indrukwekkend. "Voorwaarts en niet vergeten..."

Paule Verbruggen

"De socialisten waren diegenen die zongen en potten dronken"